

Motorferdsel i utmark og Fylkesmannen

Av: Klima- og miljødirektør Bjørnar Wiseth og seniorrådgiver Thomas Aarskog

Regelverket som regulerer bruk av motoriserte kjøretøy i utmark, og som gjelder over hele landet, begynner å «dra på årene». Selve loven ble vedtatt i 1977. Bakgrunnen for loven var at Stortinget var bekymret over den utviklingen man allerede da så, med økt motorferdsel i utmark.

Stortinget valgte da i 1977 å regulere denne type ferdsel gjennom Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Hensikten var å verne naturmiljøet og fremme trivselen. I praksis ble så å si all motorferdsel i utmark forbudt. Så i 1988 ble det vedtatt en forskrift som åpnet for at det i enkelte tilfeller kunne søkes om dispensasjon fra regelverket - bl.a. for kjøring til egen hytte med snøscooter for transport av ved etc. Det er gjort noen øvrige mindre justeringer i regelverket, samt at det for noen år siden ble åpnet for løyper tilrettelagt for fornøyleskjøring med snøscooter.

Kommunene har en sentral rolle i forvaltningen av regelverket for motorferdsel. Det er kommunen som kan vedta forskrifter for fornøylesløyper, gi deg lov til å kjøre bagasje og utstyr til hytta, gi deg løyve for eventuell leiekjøring – og i unntakstilfeller gi deg lov til å kjøre bl.a. ATV til diverse formål. Stort sett er kommunene flinke til å praktisere regelverket i tråd med det Stortinget har bestemt. For det er slik at det kommunene bestemmer må skje innenfor rammene av det Stortinget har bestemt.

Noen ganger kan man høre at Fylkesmannen enten varsler oppheving eller faktisk opphever kommunale vedtak etter Lov om motorferdsel i utmark. Som statens forlengende arm i fylket er det vår oppgave å veilede kommunene, men også se til at vedtakene de fatter er i tråd med sentrale føringer.

Når det gjelder motorferdselssaker er vi opptatt av å gi kommunene god veiledning i regelverket, vi behandle klagesaker, samt at vi undersøker lovligheten av de dispensasjonsvedtakene kommunene fatter.

I år har vi fått et eget oppdrag fra overordnet myndighet om å ha et spesielt fokus på barmarkskjøring. Over tid er det registrert en noe uheldig utvikling i dispensasjonene som gis til kjøring på barmark. Av den grunn har vi bedt kommunene om å oversende alle vedtak etter «unntaksparagrafen» i motorferdselsforskriften. Dette arbeidet ble startet allerede i 2018, samme år som Fylkesmannsembetene i Nord- og Sør-Trøndelag ble slått sammen.

Barmarkskjøring skal behandles strengt. Det er et svært trangt nåløye som skal passeres før kommunene kan gi noen en slik tillatelse. Grunnen til dette er at barmarkskjøring gir store skader i naturen. I tillegg er den forstyrrende for vilt, tamrein og friluftslivet.

For at man skal kunne få dispensasjon må det foreligge en «særlig grunn» samt at kjøringen ikke lar seg dekke på annen måte. Det er ikke anledning til å gi dispensasjon for det som kalles turkjøring. Kommunene må også vurdere mulige skader og/eller ulemper ut fra lovens formål om å redusere motorferdselen til et minimum.

I de aller fleste tilfeller finnes det muligheter til å få dekket kjøringen på andre måter. Transport av materialer og utstyr har man en direktetillatelse til på snødekt mark, kjøring av bagasje og utstyr til hytter kan man få en tillatelse til på snødekt mark. Skulle man allikevel ha et særlig behov for transport, som ikke dreier seg om turkjøring og som ikke kan gjennomføres på snødekt

mark, må kommunene gjøre en vurdering av om helikopter er en bedre løsning. Likevel kan man altså helt unntaksvis få dispensasjon fra loven. Når vi nå følger opp dispensasjonspraksisen til kommunene i Trøndelag, så er det altså for å se til at kommunenes praksis er i tråd med regelverket.

Så neste gang du leser eller hører at vi varsler oppheving eller sågar opphever et kommunalt vedtak om motorferdsel, så er det altså fordi det er vår jobb å se til at de vedtak, mål og retningslinjer som Stortinget og regjeringen har vedtatt blir fulgt opp i Trøndelag.